

ชื่อเรื่อง : พฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่รับบริการในศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลเมืองศรีสะเกษ

ชื่อผู้วิจัย พร้อมหน่วยงาน : นายชวตล ช่างสกุล งานคุ้มครองผู้บริโภค กลุ่มงานเวชกรรมสังคม

บทนำและวัตถุประสงค์ : ยาเป็นองค์ประกอบของค่าใช้จ่ายสุขภาพที่สำคัญ นอกจากนี้การใช้ยาพร้อมๆ กันหลายชนิดยังอาจเพิ่มความเสี่ยงต่อการเกิดผลไม่พึงประสงค์จากยา อันตรกิริยาระหว่างยา จากสถานการณ์ดังกล่าวย่อมส่งผลให้อัตราการรับบริการผู้ป่วยโรคเรื้อรังจากปัญหาการใช้ยาไม่เหมาะสมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นศูนย์สุขภาพชุมชนเทศบาลเมืองศรีสะเกษ (PCU) มีจำนวน ทั้งหมด ๕ แห่ง ซึ่งผู้ป่วยที่ไปรับบริการส่วนใหญ่เป็นโรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตได้รับการสนับสนุนบุคลากรด้านแพทย์ เภสัชกร และเวชภัณฑ์ยาจากโรงพยาบาลศรีสะเกษในการให้บริการผู้ป่วย การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์ศึกษาพฤติกรรมการใช้ยาและปัจจัยส่วนบุคคลจำนวนโรคเรื้อรังจำนวนชนิดยาที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้ยาของผู้ป่วยในชุมชนเขตเทศบาลเมืองศรีสะเกษ เพื่อใช้ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา นำมาเป็นแนวทางแก้ไขปัญหาดังกล่าวต่อไป

วิธีการศึกษา : เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ๒๘๕ คน จากการคำนวณ คัดเลือกโดยวิธีสุ่มตัวอย่างแบบง่าย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ความถี่ ร้อยละ Chi-square และ Pearson's product moment correlation

ผลการศึกษา : กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ ๖๔.๖ อายุเฉลี่ย ๖๒.๔ ปี ส่วนใหญ่ป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ร้อยละ ๓๙.๔ รองลงมาได้แก่ เบาหวานชนิดที่สอง ร้อยละ ๓๑.๕ พฤติกรรมการใช้ยาในภาพรวมของผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ศึกษานี้ อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๗๒ เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า การรับประทานยาตรงตามแพทย์สั่งและรับประทานยาทุกชนิดตามที่แพทย์สั่ง มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ ๒.๙๔ และมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก สำหรับพฤติกรรมการใช้ยาที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุดและมีความเหมาะสมในระดับน้อยคือ การนำยาเดิมมาด้วยทุกครั้งที่มาพบแพทย์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๒.๑๖ การศึกษานี้พบว่า ระดับการศึกษาที่แตกต่างกันจะทำให้มีพฤติกรรมการใช้ยาที่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = ๐.๐๒๔$) ผู้ป่วยที่มีสิทธิการรักษาพยาบาลที่แตกต่างกัน และจำนวนรายการยาที่ได้รับแตกต่างกันก็ทำให้พฤติกรรมการใช้ยาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติด้วย ($p\text{-value} = ๐.๐๒๔, ๐.๐๐๔$ ตามลำดับ) นอกจากนี้ยังพบความสัมพันธ์ในระดับต่ำระหว่างจำนวนรายการยาที่ผู้ป่วยได้รับกับพฤติกรรมการใช้ยาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value}=๐.๐๐๑, r=-๐.๒๐๗$)

สรุปและข้อเสนอแนะ : ผู้ป่วยโรคเรื้อรังที่ศึกษาในครั้งนี้ส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน มีพฤติกรรมในการใช้ยาอยู่ในระดับเหมาะสมมาก ระดับการศึกษา สิทธิการรักษา และจำนวนรายการยาที่ได้รับมีผลทำให้พฤติกรรมการใช้ยาแตกต่างกัน และจำนวนรายการยาที่ผู้ป่วยได้รับมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงข้ามกับพฤติกรรมการใช้ยา ดังนั้นควรความรู้เรื่องการใช้ยาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ป่วยสิทธิประกันสังคม บัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้า ผู้ป่วยที่ได้รับยาที่มีจำนวนรายการยาร้อยละมากๆ และควรแนะนำให้ผู้ป่วยนำยาเดิมที่เหลือมาด้วยทุกครั้งเพื่อตรวจสอบความร่วมมือในการใช้ยา